

عنوان مقاله:

بررسی اسطوره ای نگهبانان و سه پاس شاهنامه فردوسی و انعکاس آن در سنگ برجسته های تخت جمشید

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات هنر اسلامی، دوره 20، شماره 50 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسندگان:

مسعود شفیعی - دانشجوی دکتری، گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد رامهرمز، دانشگاه آزاد اسلامی، رامهرمز، ایران

سیما منصوری - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد رامهرمز، دانشگاه آزاد اسلامی، رامهرمز، ایران.

مسعود پاکدل - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد رامهرمز، دانشگاه آزاد اسلامی، رامهرمز، ایران.

منصوره تدینی - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد رامهرمز، دانشگاه آزاد اسلامی، رامهرمز، ایران.

خلاصه مقاله:

جهان نگری انسان باورمند به دیدگاه دو بنی، او را ملزم می سازد که در جبهه نیکی با تجاوزهای دیوان و اهریمنان نبرد کند و با چشم و گوش و زبان، هوشمندانه از حدود داشته های خویش حراست و نگاهبانی کند. پژوهش حاضر به موضوع نگاهبانی و پاسداشت پدیده ها و عناصر قدسی پرداخته است که بر پایه زیربنای فکری ایران باستان و باورمندی های نظام هستی شناسی کهن، به دو بن ناساز و متضاد اهریمنی و هرمزدی بخش شده اند. نگاهبانی با چشم و گوش و هوش سخت در پیوند است. در این پژوهش، نگاهبانانی از عوالم ملکوت و امشاسپندان و ایزدان در آیین کهن ایران معرفی شده است و جلوه های آن در شاهنامه فردوسی استخراج و ثبت گردیده است. همچنین سه پاس (پاسبان) مهم هستی انسان (چشم، گوش و زبان) از دیدگاه فردوسی، با نگاهبانان ماورایی همراه با شرح خویشکاری ویژه آنان در متون پهلوی و اوستا با شاهنامه برابر شده و به سنجش درآمده است. مطالعه حاضر به صورت روش تحلیلی-توصیفی و به شکل هرمنوتیک و تفسیری پرداخته شده است. در روند مطالعات و بررسی های انجام شده، این برآیند حاصل گردید که در ساحت مینوی، فرشتگان و ایزدان به امر نگاهداشت آیین هرمزدی می پردازند و خویشکاری آنان حراست از آفریدگان اهورمزدا در تقابل با اهریمن است. در ساحت مادی نیز، انسان ها، جانوران، اشیاء و عناصر طبیعت، به شیوه ای هم راستا و هم بنیان به نگاهبانی از جبهه نیکی اختصاص یافته اند و در شاهنامه فردوسی در خلال داستان ها به آن ها اشاره شده است. اهداف پژوهش: بررسی و واکاوی اسطوره ای «سه پاس چشم و گوش و زبان» در شاهنامه فردوسی و سنگ برجسته های تخت جمشید. شناسایی و کشف مفاهیم هم خویشکار نگاهبانی در شاهنامه و منابع آن. سوالات پژوهش: جایگاه عناصر اسطوره ای نگهبانان و سه پاس (چشم، گوش و زبان) در نگاهداشت آیین هرمزدی در تقابل با اهریمن در شاهنامه فردوسی و سنگ برجسته های تخت جمشید چگونه بوده است؟ مفاهیم هم خویشکار نگاهبانی در شاهنامه و منابع آن کدام اند؟

کلمات کلیدی:

نگهبان، سه پاس، چشم، گوش، زبان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1882448>

